

MURKOVA NAGRADA, PRIZNANJE IN LISTINA ZA LETO 2022/2023

Utemeljitelje Komisije za Murkova priznanja

Komisija za Murkovo nagrado, priznanja in listine se je sestala 28. septembra 2023. Po preučitvi prispelih predlogov se je odločila, da Murkovo nagrado podeli Moniki Kropej Telban, Murkove listine pa Marku Kumru, Zori Slivnik Pavlin ter Ivanki in Janezu Skubicu. Za Murkovo priznanje in Murkovo listino za študente komisija ni prejela nobenega predloga. Izvršni odbor Slovenskega etnološkega društva je na svoji seji z dne 11. oktobra 2023 potrdil predloge dobitnikov letošnjih odličij. Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

Murkova nagrada: dr. Monika Kropej Telban

Monika Kropej Telban je mednarodno priznana in uveljavljena znanstvenica, mentorica in publicistka. Od zaposlitve na Inštitutu za slovensko narodopisje sodeluje pri njegovih nacionalnih in mednarodnih raziskovalnih projektih, v katerih raziskuje slovensko pripovedno izročilo, preplet različnih folklornih žanrov in odsev realnosti v gradivu. Izjemnega pomena je tudi njeno ukvarjanje s tipološko klasifikacijo pripovednega gradiva. Ena od zahtevnih nalog, ki si jih je postavila, je namreč tipni indeks slovenskih ljudskih pravljic. Z gesli in sestavki je sodelovala pri *Enciklopediji pravljic* (*Enzyklopädie des Märchens*) v Göttingenu, *Enciklopediji slovenske kulture na Koroškem* (*Enzyklopädie der slowenischen Kultur in Kärnten*) na Dunaju, pri spletni enciklopediji ERNIE – *Enciklopedija romantičnega nacionalizma v Evropi* (*Encyclopedia of Romantic Nationalism in Europe*), *Enciklopediji Slovenije in Slovenskem etnološkem leksikonu*. Posebno dragoceno je tudi njeno uredniško delo. S predavanji nastopa na številnih znanstvenih in strokovnih konferencah doma in po svetu. Kontinuirano objavlja znanstvene članke v osrednjih domačih in mednarodnih revijah, med drugimi v osrednji nemški reviji za slovstveno folkloristiko *Fabula* in estonski reviji *Folklore*, ter v knjižnih izdajah. Z Nikolajem Mihajlovim je zasnovala danes v svetovnem merilu uveljavljeno znanstveno revijo *Studia mythologica Slavica* in bila njena dolgoletna glavna urednica, ob tej pa je nastala tudi zbirka znanstvenih monografij *Studia mythologica Slavica – Supplementa*. Od leta 2010 je sourednica knjižne zbirke Slovenski pravljicarji, zasnovane za znanstvenokritične izdaje folklornega gradiva. Njeno delo sega tudi na področje angažirane folkloristike. Z Robertom Dapitom in Zmagom Šmitkom je bila soustanoviteljica in sourednica zbirke Zakladnica slovenskih pripovedi, ki popularizira pripovedno izročilo med mlajšimi bralci. Je avtorica temeljnih znanstvenih monografij *Pravljica in*

stvarnost (1995), *Karel Štrekelj: Iz vrelcev besedne ustvarjalnosti* (2001), *Od ajda do zlatoroga: Slovenska bajeslovna bitja* (2008), *Supernatural Beings from Slovenian Myth and Folktales* (»Nadnaravna bitja iz slovenskih mitov in pripovedk«; 2012), *Tipni indeks slovenskih ljudskih pravljic: Živalske pravljice in basni* (2015) in sinteze *Pripovedno izročilo: Razvoj in raziskovanje* (2021). Pomemben je njen prispevek k posthumni izdaji *Zgodovine slovanske mitologije* (2021) Nikolaja Mihajlova, saj je s tem delom poskrbela, da je bralce doseglo monumentalno delo, eno temeljnih za študij slovanske mitologije. Uredila je več kot 20 znanstvenih monografij. Sodeluje z Mednarodnim centrom za večjezičnost in Oddelkom za tuje jezike in literaturo Univerze v Vidmu ter s Slovenskim narodopisnim inštitutom Urban Jarnik v Celovcu. Je tudi članica vrste mednarodnih društev.

Dr. Monika Kropej Telban je raziskave slovenskega pripovedništva postavila na novo raven: njeno delo tako v raziskavah prepleta realnosti (etnologija) in pravljice (slovstvena folklor), medžanrske povezave, ljudsko zdravilstvo, mitologijo, izreden pa je tudi njen trud za tipologizacijo slovenskih ljudskih pravljic in s tem vključitev slovenskega gradiva v mednarodni ATU indeks. Njena bogata bibliografija odseva navdušujoč in za (slovensko) folkloristiko nepogrešljiv opus, ki ga je Monika Kropej Telban ustvarila na večdesetletni raziskovalni poti.

Slovensko etnološko društvo ji za njeno izjemno in mednarodno priznано delo podeljuje Murkovo nagrado.

Murkova listina: Marko Kumer

Marko Kumer je od leta 1989 zaposlen v Medobčinskem muzeju Kamnik kot muzejski dokumentarist. V največji meri se ukvarja z zgodovino industrializacije v Kamniku. V Medobčinskem muzeju skrbi za zbirko industrijske dediščine, ki je nastajala zadnja tri desetletja, ko so se tovarne na širšem kamniškem pričeletu zapirale. Marko Kumer je tako ključno prispeval k nastanku zbirke manjših strojev, orodij, izdelkov in polizdelkov, zraven pa je dokumentiral industrijske objekte, delovne procese in industrijsko nesnovno dediščino. Pri tem je na pronicljiv in gledalcu zanimiv način to dediščino predstavljal na samostojnih razstavah Kam so šle vse fabrike, Tone Knaflič – Zgodba poštenega kapitalista, Na sodu smodnika, Ferry Souvan – 100 let ter Makaroni in kofe iz Šmarce, v njegovem soavtorstvu pa je nastala še vrsta drugih razstav.

* Tomaž Simetinger, dr. etnologije, pomočnik direktorja JSKD; tomaz.simetinger@gmail.com.

Murkovi nagrajenci za leto 2022/23 na podelitvi 10. novembra 2023 v Kopru. Murkovo nagrado je namesto odsotne Monike Kroje Telban prevzela Ingrid Slavec Gradišnik (foto: Alenka Čas, 10. 11. 2023).

Le redkim posameznikom je uspelo v takšnem obsegu ohraniti in predstaviti industrijsko dediščino kraja, ki je s to dediščino tako obsežno in tesno povezan. Poseben pomen za razumevanje zgodovine nekdanje kamniške industrije ima arhiv. Zavrženi ali pozabljeni arhivi v velikih industrijskih objektih so se večkrat izgubili ali uničili. Pomemben del takšnih arhivov je ravno po zaslugi Marka Kumra muzeju uspelo ohraniti.

Marko Kumer se pri svojem delu nenehno povezuje z lokalno skupnostjo, nevladnimi organizacijami in posamezniki. Pri tem zasleduje cilj ozaveščati tako lokalno prebivalstvo kot širše o pomenu industrijske dediščine. Rezultat takega pristopa so tudi zametki nekaterih zanimivih, na tej dediščini temelječih turističnih produktov.

Za njegovo obsežno strokovno delo na področju dokumentiranja, zbiranja in predstavljanja industrijske dediščine Slovensko etnološko društvo podeljuje Marku Kumru Murkovo listino.

Murkova listina: Zora Slivnik Pavlin

Zora Slivnik Pavlin je slavistka in etnologinja, ki pa v svoje poklicne poti ni udeležena na področju etnologije, a je s svojim delom in prizadevanjem v društvu SED pomembno vplivala popularizacijo stroke. V društvu SED deluje vse o njegovega začetka leta 1975. Z izjemno ljubeznijo in privrženostjo etnološki stroki je za društvo opravljala administrativna in druga dela, bila je članica izvršnega odbora SED, od leta 2005 pa poslovna sekretarka SED in danes članica nadzornega odbora SED. Leta 2005 je Zora Slivnik Pavlin poleg tajniškega dela prevzela tudi organizacijo strokovnih ekskurzij – Rajž. Ravno zaradi njene

angažiranosti so strokovne ekskurzije tudi pomemben del kakovostnega strokovnega izobraževanja. Vsako leto je organizirala vsaj po tri ali več ekskurzij, vsako drugo leto tudi mednarodno. V veliki meri je pripomogla k temu, da so strokovne ekskurzije odlično pripravljene, da se na njih poleg srečevanja kolegov iz različnih regij Slovenije krepijo tudi kolegialni odnosi in prijateljske vezi ter da so hkrati priložnost za izmenjavo mnenj med kolegi, ki se ne srečujejo pogosto, s čimer so tudi bogat vir za spoznavanje tekočih dogajanj v stroki.

Zora Slivnik Pavlin etnologijo ponosno ljubi in v društvenem življenju k njej iskreno prispeva s predlogi, pobudami, ustvarjanji ter z izjemno predanostjo urejanju pisarne SED in njenih vsebin, vključno z urejanjem in preučevanjem arhivskega društvenega gradiva. Njeno spremljanje dogajanja na ozemlju Slovenije in v zamejstvu je ključno tudi za uspešno promocijo SED, etnologije ter strokovnjakov s pomočjo družbenih omrežij. Kot ena izmed urednic profila SED na Facebooku je nepogrešljiva, pronicljiva in tudi tu zelo uspešna. Člane spodbuja k aktivnostim in soudeležbi ter k vestnemu opravljanju vsakega dela z žarom in zavzetostjo, da bi etnologijo uživali in se z njo vedno znova učili.

Za njeno predano delo v Slovenskem etnološkem društvu in etnologiji nasploh ji društvo SED podeljuje Murkovo listino.

Murkova listina: Ivanka in Janez Skubic

Ivanka in Janez Skubic sta leta 2008 pričela s pridelavo in predelavo lanu. Še isto leto, ko sta lan prvič posejala, sta se pričela tudi poglobljeno izobraževati o tej tematiki. V tem času sta se naučila številnih znanj, ki so potrebna za pridobivanje semena in vzgajanje rastlin ter za njihovo ustrezno hrambo, obdelavo, pređenje in tkanje. Ob tem sta nabavila tudi ustrezno orodje, kot so trlice za trenje lanenih stebel, kolovrat in ročne statve. S ponovnim učenjem o znanjih in spretnostih, potrebnih za predelavo lanu, obujata pomemben del kulturne dediščine. Vsa z lanom povezana znanja pa zakonca Skubic s pomočjo praktičnih prikazov prenašata tudi na mlajšo generacijo.

S prikazom oživljene pridelave in predelave sta Ivanka in Janez Skubic sodelovala na različnih javnih etnoloških in drugih prireditvah – na pred leti organiziranem rokodelskem festivalu v Slovenskem etnografskem muzeju, na Aninem sejmu v Višnji gori, na Koliščarskih dnevih na Igu, večkrat pa tudi na prazniku trenja in pređenja lanu na gradu Lisičje pri Lanišču na Škofljici.

Slovensko etnološko društvo za oživljanje, ohranjanje in javno prikazovanje pridelave in predelave lanu Ivanki in Janezu Skubicu podeljuje Murkovo listino.